

27.09.2017

§ 29

Asianro 4312/02.05.00.00/2017

Vastaus valtuustoaloitteeseen vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden hinnan tarkistaminen**Perusturvajohtaja Mari Annika Antikainen**
Sosiaalipalvelujen tukipalvelut

Krista Rönkkö ja 16 muuta valtuutettua ovat allekirjoittaneet valtuustoaloitteen 22.5.2017, jossa he toteavat, että perusturva- ja terveystalokunnan päätös 20.12.2017 § 114, Asiakasmaksut vuonna 2017, kohta 5.1, ei ole vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden omavastuiden osalta oikeudenmukainen. Valtuustoaloitteessaan he esittävät, että kuljetuspalveluiden käyttäjien maksut yhtenäistetään, eikä kuljetuspalveluja käyttävä asiakas joudu maksamaan matkastaan enempää kuin tavallisen kertalipun ostaja.

Omavastuukäytännön tausta vuoteen 2016 asti

Vuoteen 2016 saakka perittiin vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaan järjestettävistä asiointi- ja virkistysmatkoista asiakkaan omavastuumaksuna julkisen liikenteen (Matkahuolto Oy) kilometrien mukaan määräytyvä taksa. Poikkeuksena tähän oli se, että Petonen – Sorsasalo -alueella omavastuu oli joukkoliikenteen (Kuopion Liikenne) kertamaksu kilometreistä riippumatta. Näissä molemmissa maksuperusteissa oli käytössä yölisä ja Kuopion kaupunkiliikenteen liikennöintialueella tämän lisäksi myös pyhälinä.

Waltti-liikenteen vyöhykkeiden mukaisesti määräytyvää omavastuumaksun käyttöönottoa selvitettiin vuonna 2016. Tuolloin todettiin, että vyöhykemallissa kuljetuspalveluasiakkaat olisivat olleet epätasa-arvoisessa asemassa riippuen asuinpaikastaan. Esimerkiksi D-vyöhykkeellä asuva kuljetuspalveluasiakas maksaisi matkastaan vähintään 4,70 euroa, vaikka hän matkustaisi vain yhden kilometrin matkan. A-vyöhykkeellä asuva pystyisi sen sijaan matkustamaan jopa 20 kilometrin matkan 3,30 euron omavastuulla. Lisäksi vyöhykejärjestelmässä omavastuumaksun periminen olisi sopimusautoilijoille hankala ja vaatisi tarkkaa vyöhykerajojen seurantaa. Myös laskutuksen omavastuun seuranta Kuopion kaupungilla olisi erittäin haasteellista. Lisäksi lähikuntiin ei ole vyöhykeperusteista maksua määritelty.

Omavastuukäytäntö vuoden 2016 alusta

Vuonna 2016 jatkettiin entistä omavastuukäytäntöä, mutta Kuopion kaupunkiliikenteen liikennöintialueeksi määriteltiin Waltti-liikenteen mukainen A-vyöhyke. A-vyöhykkeellä omavastuumaksuna perittiin kertamaksu 3,30 € kilometreistä riippumatta. A-vyöhykkeellä pystyi matkustamaan 3,30 euron omavastuulla jopa 20 km matkan, kun taas haja-asutusalueella 20 km matkan omavastuu oli 5,50 e.

Omavastuukäytäntö 1.1.2017 alkaen

27.09.2017

Vuoden 2017 asiakasmaksuperusteiden mukaan kaikilta vammaispuvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisilta asiointi- ja virkistysmatkoilta peritään omavastuumaksuna matkahuollon kilometrien mukaan määrättyvä aikuisen tai lapsen kertamaksu. Erillisiä yö- ja pyhäisiä ei enää peritä. Vuoden 2017 omavastuumaksun määrätymisperuste on siten kaikille kuljetuspulveluasiakkaille tasapuolinen asuinpaikasta riippumatta. Lisäksi se on selkeä asiakkaille, kuljettajille ja Kuopion kaupungille laskutuksen seuraamiseksi.

Asiakas voi kyytiä tilatessaan halutessaan tarkistaa omavastuumaksun suuruuden Matkojenyhdistelykeskuksesta (MYK). Kuljetuspulveluasiakkaan etu on, että matka suoritetaan lyhintä mahdollista reittiä. Mahdollisen matkojen yhdistelyn aiheuttama matkan pidentyminen ei nosta asiakkaan omavastuumaksua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen 6 §:n mukaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuista vaikeavammaisille järjestettävistä kuljetuspulveluista voidaan periä enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu, joten olemassa oleva omavastuukäytäntö on lainmukainen. Kuopiossa on sekä vammaispuvelulain että sosiaalihuoltolain mukaisilla kuljetuspulvelumatkoilla käytössä Matkahuolto Oy:n kilometripohjainen maksuperuste, eikä sitä voi pitää asiakkaalle kohtuuttomana.

Asiassa on lisäksi huomioitava, että lain nojalla sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Koska käytäntö on lautakunnan päätöksellään vahvistama ja koska maksua ei voida pitää kohtuuttomana, ei asia tässä vaiheessa aiheuta enempiä toimenpiteitä.

Asiakasmaksujen lainmukaisuudesta

Valtuustoaloitteessa on otettu kantaa asiakasmaksujen lainmukaisuuteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksut perustuvat lainsäädäntöön sekä kunnan omaan harkintaan. Sosiaali- ja terveystalokunta vahvistaa vuosittain asiakasmaksut päätöksellään. Lautakunnan päätöksestä voi hakea muutosta oikeasuvaatimuksella sekä valittamalla tuomioistuimeen, jolloin tuomioistuin ratkaisee päätöksen lainmukaisuuden.

Kulloinkin voimassa olevat sekä lautakunnan vahvistamat asiakasmaksut ovat asiakaskohtaisen asiakasmaksupäätöksen perusteena. Kun asiakkaalle tehdään päätös häneltä perittävistä asiakasmaksusta, on asiakkaalla mahdollisuus hakea muutosta tästä häntä koskevasta asiakasmaksupäätöksestä. Tällöin tuomioistuin ratkaisee asiakaskohtaisesti asiakasmaksun lainmukaisuuden. Myös asiointi- ja virkistysmatkojen osalta voi asiakas hakea muutosta.

Asiakasmaksuja määriteltäessä, kun asiaa valmistellaan lautakunnan päätettäväksi taikka asiakkaalle, otetaan huomioon voimassa oleva lainsäädäntö sekä tuomioistuinlaitoksen sekä kanteluviranomaisten ratkaisukäytäntö. Jos kui-

27.09.2017

tenkin asiakas katsoo, että päätös ei ole lainmukainen, on asiakkaalla tehokkaat oikeussuojakeinot asian oikaisemiseksi lautakunnassa tai muuttamiseksi tuomioistuimessa. Näin ollen valtuustoaloitteessa ollut väittämä asiakasmaksujen lainmukaisuudesta ei tässä vaiheessa aiheuta enempää toimenpiteitä.

Perusturva- ja terveyslautakunta on vahvistanut asiakasmaksut asiointi- ja virkistysmatkojen osalta seuraavasti:

2015**5.1 Asiointi- ja virkistysmatkat**

Asiaksmaksu on julkisen liikenteen kilometrien määrän mukaan määräytyvä taksa, jonka asiakas maksaa suoraan taksiryttäjälle (omavastuu). Kuopion kaupunkiliikenteen liikennöintialueella asiaksmaksu on joukkoliikenteen matkan kertamaksu.

2016**5.1 Asiointi- ja virkistysmatkat**

Asiaksmaksu on julkisen liikenteen kilometrien määrän mukaan määräytyvä aikuisen tai lapsen taksa, jonka asiakas maksaa suoraan taksiryttäjälle (omavastuu). Kuopion kaupungin alueella (Vyöhyke A) asiaksmaksu on joukkoliikenteen aikuisen tai lapsen kertamaksu.

2017**5.1 Asiointi- ja virkistysmatkat**

Asiaksmaksu on Matkahuollon kilometrien mukaan määräytyvä aikuisen tai lapsen kertamaksu, jonka asiakas maksaa suoraan kuljettajalle (omavastuu).

Vaikutusten arviointi**Liitteet**

- 1 Linja-autoliikenteen taksat (Matkahuolto Oy)
- 2 Waltti-liikenteen kertamaksut
- 3 Waltti-liikenteen vyöhykekartta

Valmistelija

Kauko Pursiainen

puh. +358 44 718 3202

Tarja Hoffrén

puh. +358 44 718 3101

Laura Eskanen

puh. +358 44 718 3400

Lari Tiikasalo

puh. +358 44 718 3120

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Palvelualuejohtaja Markku Tervahauta

Perusturva- ja terveyslautakunta päättää antaa yllä olevan lausunnon vastauksenaan valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Merkittiin, että jäsen Vesa Linnanmäki saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 17.03.

Valvontatarkastaja Kauko Pursiainen poistui kokouksesta klo 17.20 tämän asian käsittelyn ja päätöksen teon jälkeen.

27.09.2017

Perusturva- ja terveystalokunta hyväksyi yksimielisesti palvelualuejohtajan ehdotuksen.

